

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28.11.2003, sp. zn. 21 Co 528/2003, ECLI:CZ:KSHK:2003:21.CO.528.2003.1

Číslo: 2/2005

Právní věta: Byla-li exekučním titulem přiznána pohledávka proti správci konkursní podstaty a jde-li o pohledávku za podstatou, je při nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce) podle tohoto exekučního titulu pasívně legitimován úpadce.

Soud: Krajský soud v Hradci Králové

Datum rozhodnutí: 28.11.2003

Spisová značka: 21 Co 528/2003

Číslo rozhodnutí: 2

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Konkurs

Předpisy: § 14 odst. 1 písm. e) předpisu č. 328/1991Sb.

§ 256 odst. 1 písm. e) předpisu č. 99/1963Sb.

§ 261 odst. 1 písm. e) předpisu č. 99/1963Sb.

§ 31 předpisu č. 328/1991Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

O k r e s n í s o u d v H r a d c i K r á l o v é u s n e s e n í m z e d n e 2 5 . 7 . 2 0 0 3 n a ř í d i l p o d l e s v é h o v y k o n a t e l n é h o r o z s u d k u z e d n e 2 1 . 6 . 2 0 0 2 v e s p o j e n í s u s n e s e n í m K r a j s k é h o s o u d u v H r a d c i K r á l o v é z e d n e 3 1 . 3 . 2 0 0 2 e x e k u c i k v y m o z e n í p o v i n n o s t i p o v i n n é h o s p r á v c e k o n k u r s n í p o d s t a t y z a p l a t i t o p r á v n ě n ě m u č á s t k u 8 8 2 8 5 K č a k ú h r a d ě n á k l a d ů e x e k u c e . P r o v e d e n í m e x e k u c e s o u d p o v ě ř i l s o u d n í h o e x e k u t o r a J U D r . I . R . s e s í d l e m E x e k u t o r s k é h o ú ř a d u v Ú . S o u č a s n ě p o v i n n é m u z a k á z a l n a k l á d a t s m a j e t k e m v č e t n ě n e m o v i t o s t í , v y j m a b ě ž n ě o b c h o d n í č i n n o s t i , u d r ž o v á n í a s p r á v y m a j e t k u s t í m , ž e p r á v n í ú k o n , j í m ž p o v i n n ý p o r u š í t u t o p o v i n n o s t , j e n e p l a t n ý .

Proti tomuto usnesení podal včas odvolání povinný. Zdůraznil, že vymáhaná pohledávka představuje náklady soudního řízení ze soudního sporu a je pohledávkou za podstatou, kterou lze dle § 31 odst. 1 zákona o konkursu a vyrovnání (dále jen „ZKV“) uspokojit kdykoliv v průběhu konkursního řízení. Uvedl, že konkursní řízení na majetek úpadce dosud pokračuje a návrh na nařízení exekuce je přinejmenším předčasný. Uvedl, že pohledávku oprávněného nezpochybňuje a tato bude uspokojena nejpozději v rámci rozvrhu výtěžku zpeněžení. Odkazoval na ustanovení § 14 odst. 1 písm. e) ZKV, podle něhož jedním z účinků prohlášení konkursu je nemožnost provedení exekuce postihující majetek patřící do konkursní podstaty. Dovožoval, že i kdyby bylo možné nařídit výkon rozhodnutí, nebylo by možné provést pověření exekutora provedením soudní exekuce. Namítal, že nelze připustit

jeho omezení v nakládání s majetkem konkursní podstaty. Zdůraznil, že toto omezení již jednoznačně směřuje k provedení výkonu rozhodnutí, což je dle citovaného ustanovení § 14 odst. 1 písm. e) ZKV nepřípustné. Vytýkal okresnímu soudu nesprávné rozhodnutí o přiznání nákladů exekuce. Zdůraznil, že oprávněnému muselo být při podání návrhu známo, že není možné v průběhu konkursního řízení výkon rozhodnutí provést, a důsledkem tohoto návrhu bude pouze zvýšení pohledávky oprávněného o náklady právního zastoupení. Takové jednání oprávněného je ryze spekulativní a náklady oprávněnému neměly být přiznány s tím, že se nejedná o náklady účelně vynaložené. Požadoval, aby bylo napadené usnesení zrušeno, exekuce zamítnuta a jemu přiznány náklady řízení.

Oprávněný s napadeným usnesením souhlasil a navrhl jeho potvrzení. Potvrdil údaj povinného, že vymáhá pohledávku za podstatou. Zdůraznil, že argumenty povinného uvedené v odvolání jsou nesmyslné, stejně tak jako jeho polemiky o vůli či nevůli pohledávku zaplatit. Připomenul, že jde o povinnost uloženou povinnému soudem, který si byl vědom toho, že probíhá konkursní řízení. Namítal, že v tomto řízení není vedena exekuce pro pohledávky úpadce, ale pro pohledávku za podstatou, jejíž vznik způsobil správce nesprávným vedením nalézacího řízení. Je tedy na vůli věřitelů, zda vymáhanou pohledávku ponese správce či podstata. Zdůraznil, že správci nic nebránilo závazek splnit.

K r a j s k ý s o u d v Hradci Králové projednal odvolání povinného bez nařízení jednání v souladu s ustanovením § 214 odst. 2 písm. c) o. s. ř., neboť odvolání směřuje proti usnesení soudu prvního stupně, které se podle zákona vydává bez nařízení jednání. Odvolací soud z podnětu odvolání přezkoumal napadené usnesení včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, a dospěl k závěru, že odvolání povinného je důvodné, byť z jiných než jím namítaných důvodů. Usnesení soudu prvního stupně proto změnil tak, že návrh na nařízení exekuce zamítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Při nařizování exekuce rozhodnutí musí soud zkoumat to, zda se navrhovaná exekuce opírá o rozhodnutí, které je vykonatelné po stránce materiální a formální, zda nepřekračuje povinnosti stanovené vykonávaným rozhodnutím a zda je tu návrh oprávněného s tvrzením, že povinný dobrovolně nesplnil svoji povinnost (§ 37 zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád). Exekuci lze nařídít jen ve prospěch toho, kdo má podle titulu právo, a jen proti tomu, kdo má podle titulu tomu odpovídající povinnost plnění.

Při rozhodování o nařízení výkonu rozhodnutí či o nařízení exekuce postihující majetek úpadce patřící do konkursní podstaty je třeba vzít v úvahu účinky, které nastávají prohlášením konkursu dle § 14 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZKV“). Podle § 14 odst. 1 písm. c) ZKV prohlášením konkursu se řízení o nárocích, které se týkají majetku patřícího do konkursní podstaty nebo které mají být uspokojeny z tohoto majetku, jejichž účastníkem je úpadce, přerušují, ledaže jde o trestní řízení, o řízení o výživném nezletilých dětí, o řízení o výkon rozhodnutí. Řízení o nárocích, které se týkají majetku patřícího do podstaty nebo které mají být uspokojeny z tohoto majetku, mohou být zahájena jen na návrh správce nebo proti správci; jde-li o pohledávky, které je třeba přihlásit v konkursu (§ 20 odst. 1), může být řízení, s výjimkou řízení o výkon rozhodnutí, zahájeno jen za podmínek uvedených v ustanovení § 23 a 24 (§ 14 odst. 1 písm. d) ZKV). Dle § 14 odst. 1 písm. e) ZKV nelze provést výkon rozhodnutí (exekuci) postihující majetek patřící do podstaty.

V souzené věci se oprávněný návrhem na nařízení exekuce domáhá uspokojení pohledávky, která mu v soudním řízení byla přiznána vůči správci konkursní podstaty úpadce jako náhrada nákladů řízení. Jde o pohledávku za podstatou ve smyslu ustanovení § 31 odst. 2 ZKV, která vznikla až po prohlášení konkursu a došlo k ní z potřeby konkursního řízení. Podle § 31 odst. 1 ZKV nároky na vyloučení věci z podstaty, pohledávky za podstatou (§ 31 odst. 2), nároky na oddělené uspokojení a pracovní nároky,

Lze uspokojit kdykoliv v průběhu konkursního řízení. Jiné nároky lze uspokojit jen podle pravomocného rozvrhového usnesení. Z citovaného ustanovení vyplývá, že pohledávky za podstatou se nepřihlašují a uplatňují se kdykoliv v průběhu konkursního řízení vůči správci podstaty. Pokud však správce konkursní podstaty tyto pohledávky dobrovolně neuhradí a jde-li o pohledávku pravomocně přiznanou, pro kterou oprávněnému svědčí exekuční titul, lze pro takovou pohledávku navrhnout nařízení exekuce či výkonu rozhodnutí. I pro tento případ ale platí ustanovení § 14 odst. 1 písm. e) ZKV. To znamená, že pro pohledávku za podstatou lze exekuci nařídit, ale nelze ji provést.

Zbývá vyřešit otázku, kdo je ve výkonu rozhodnutí pro pohledávku za podstatou, která je pravomocně přiznána vůči správci konkursní podstaty, pasivně legitimován. Podle názoru odvolacího soudu je pro určení povinné osoby podstatné, že jde o pohledávku za podstatou a že výkonem rozhodnutí má být postižen úpadcův majetek patřící do konkursní podstaty. Ustálená soudní judikatura se sjednotila na názoru, že účastníky řízení jak v případě, kdy výkon rozhodnutí byl zahájen před prohlášením konkursu na úpadce (osobu povinnou k uspokojení pohledávky), tak v případě, kdy je návrh na nařízení výkonu rozhodnutí podáván po prohlášení konkursu na úpadce, jsou na straně oprávněného věřitel a na straně povinného úpadce. Tento závěr vyplývá např. ze stanoviska Nejvyššího soudu ČR sp. zn. [Cpjn 19/98](#) publikovaného ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 52/98 a z rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 5. 2000 sp. zn. [20 Cdo 1105/2000](#), publikovaného v Soudní judikatuře č. 11/2000). Přestože uvedeným stanoviskem a rozhodnutím Nejvyššího soudu nebyla řešena zcela totožná problematika, která je řešena v této věci, odvolací soud je toho názoru, že shora uvedené závěry jsou použitelné i pro tuto věc. V případech řešených Nejvyšším soudem šlo jednak o řešení otázky účastenství v již zahájeném výkonu rozhodnutí, v průběhu něhož došlo k prohlášení konkursu na povinného. V tomto případě byl tedy povinným pozdější úpadce, který takto byl označen i v exekučním titulu. Ve druhém případě šlo o nařízení exekuce po prohlášení konkursu, ale rovněž v exekučním titulu byl jako povinný označen sám úpadce. V námi řešené věci je v exekučním titulu jako osoba povinná zaplatit pohledávku označen správce konkursní podstaty úpadce, jehož majetek patřící do konkursní podstaty má být exekucí postižen. Přes toto označení osoby, jíž je vykonávaným rozhodnutím uložena povinnost, má odvolací soud za to, že pasivně legitimován v řízení o exekuci je sám úpadce, a nikoliv správce konkursní podstaty. Pro tento závěr svědčí především to, že vykonávána je pohledávka za podstatou a exekuce tedy postihuje majetek patřící do konkursní podstaty. Vlastníkem majetku patřícího do konkursní podstaty je i po prohlášení konkursu úpadce, a nikoliv správce konkursní podstaty. Úpadce pouze nemůže s tímto majetkem nakládat, dispoziční práva za něj vykonává správce konkursní podstaty (§ 14 odst. 1 písm. a/). Z toho důvodu také v nalézacím řízení, jehož výsledkem je vykonávané rozhodnutí, vystupoval správce konkursní podstaty. Pohledávka však může být uspokojena jedině z majetku podstaty (mohlo-li by dojít k realizaci exekuce), v žádném případě správce není povinen uspokojit uvedenou pohledávku ze svého.

Shora vyslovenému právnímu závěru nasvědčuje i další podpůrný argument. Byla-li exekuce nařízena vůči správci konkursní podstaty jako povinnému s tím vědomím, že na něm nelze požadovat, aby vymáhanou pohledávku hradil ze svého, současně by mu tím bylo zakázáno nakládat s majetkem konkursní podstaty s tím, že právní úkon, kterým povinný („správce konkursní podstaty“) porušil tuto povinnost, je neplatný.

Tento zákaz vyplývá z ustanovení § 44 ex. řádu. Uvedené ustanovení a zákaz jím ukládaný by se pak dostaly do příkrého rozporu s účelem zákona č. 328/1991 Sb., který v řadě ustanovení ukládá správci konkursní podstaty různé povinnosti spočívající v aktivním nakládání s majetkem konkursní podstaty. Zejména jde o ustanovení § 27 odst. 1 a 2 ZKV, podle něhož je správce povinen zpeněžit majetek konkursní podstaty, a to mimo jiné prodejem mimo dražbu.

S ohledem na shora uvedené závěry odvolací soud napadené usnesení okresního soudu v souladu s ustanovení § 220 odst. 1 o. s. ř. změnil tak, že návrh na nařízení exekuce zamítl pro nedostatek

pasivní legitimace na straně povinného.